

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru ratificarea Acordului de împrumut (Proiect privind Prevenirea și Reducerea Poluării din Spațiul Rural în România) dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la București la 6 aprilie 2023

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1 Sursa proiectului de act normativ

Natura juridică a Acordului de împrumut ((Proiect privind Prevenirea și Reducerea Poluării din Spațiul Rural în România) dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), semnat la București la 6 aprilie 2023, este de tratat internațional, fiind aplicabile prevederile Legii nr. 590/2003 privind tratatele, în special prevederile articolului 19 alin. (1) lit. a) la aceasta, care impun ratificarea tratatelor la nivel de stat, oricare ar fi domeniul de reglementare ale acestora.

Totodată, acest Acord de împrumut, fiind o finanțare rambursabilă contractată de la un organism financiar internațional care este destinat finanțării deficitului bugetului de stat, necesită aprobarea sa prin lege, în conformitate cu prevederile articolului 4, alin. (5) din OUG nr.64/2007 privind datoria publică, cu modificările și completările ulterioare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.109/2008, cu modificările și completările ulterioare.

2.2 Descrierea situației actuale

În prezent, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMA) implementează Proiectul „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți - Finanțare Adițională”.

Acest Proiect, început în anul 2008, a fost finanțat din două împrumuturi ale Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), primul având valoarea de 50 milioane EUR, la care s-a adăugat o finanțare de 48 milioane EUR.

Proiectul, aflat în prezent în ultimul stadiu de implementare, urmând a se finaliza la sfârșitul anului 2023, s-a dovedit extrem de relevant pentru România în eforturile întreprinse în vederea conformării la cerințele Directivei Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (91/676/CEE) și a reprezentat, pentru o lungă perioadă de timp, singura sursă de finanțare a investițiilor publice directe pentru reducerea poluării cu nutrienți, cu impact pozitiv socio-economic, asupra mediului și sănătății publice.

2.3 Schimbări preconizate

Deși realizările și succesul Proiectului asigură sustenabilitatea obiectivelor acestuia în timp, totuși implementarea în viitor a cerințelor europene în domeniul protecției mediului, al apelor și schimbărilor climatice vor necesita eforturi conjugate suplimentare, intervenții, precum și sprijin financiar și tehnic permanent.

Din acest motiv, MMA a început pregătirea unui nou proiect de mediu care să promoveze o viziune integrată a poluării din surse agricole, în contextul dezvoltării sustenabile și a schimbărilor climatice.

Noul proiect va sprijini Guvernul României în eforturile de conformare la cerințele directivelor europene în domeniul calității apelor și schimbărilor climatice și a Pactului Verde European, precum și în creșterea absorbției fondurilor europene alocate proiectelor de mediu în România.

Pe baza experienței câștigate prin implementarea Proiectului „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți”, MMAP a prevăzut o sumă de 255 milioane EUR (fără taxe) pentru realizarea de sisteme integrate pentru gestionarea gunoii de grajd la nivel de localități în cadrul Investiției 2 - Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoii de grajd și al altor deșeuri agricole compostabile, Componenta 3 - Managementul Deșeurilor, Pilonul 1 - Tranziția Verde din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

În corelare cu Strategia UE „De la fermă la consumator” 2030 și a indicatorilor de protecție a mediului propuși în cadrul acestei strategii, s-a pregătit acest nou proiect de mediu cu BIRD, prin care se continuă și se extinde colaborarea cu această Bancă în domeniul protecției mediului, partea română urmând să beneficieze în continuare de expertiza și experiența considerabilă a Băncii în acest domeniu.

Subliniem faptul că, pentru intervențiile propuse în noul proiect nu există fonduri nerambursabile disponibile în cadrul financiar multiannual 2021-2027 și nici nu au fost prevăzute fonduri în PNRR, însă acesta va asigura asistența tehnică necesară implementării intervențiilor finanțate prin PNRR, prezentate mai sus.

Proiectul propus de prevenire și reducere a poluării din spațiul rural va trata în mod integrat toți poluanții, având ca obiectiv principal extinderea măsurilor pe care Guvernul le adoptă pentru reducerea poluării din surse agricole, prin întărirea capacității instituționale de reglementare, monitorizare, control, prin promovarea inovării, creșterea conștientizării și informării și facilitarea transferului de cunoștințe.

În subsidiar, proiectul va sprijini România pentru atingerea țintelor de reducere a poluării agricole stipulate în Strategia UE „De la fermă la consumator” 2030.

Acest proiect va avea o perioadă de implementare de 5 ani, un cost de 60 milioane EUR și finanțare 100% din împrumut.

Obiectivele proiectului sunt de a consolida capacitatea instituțională a entităților publice selectate, de a monitoriza poluarea din agricultură și de a transfera cunoștințele privind reducerea poluării agricole pentru a fi aplicate de către fermierii participanți.

Proiectul este constituit din trei componente, după cum urmează:

1. modernizarea instituțiilor publice responsabile de controlul poluării, prin consolidarea capacității instituționale a MMAP de a monitoriza, evalua și raporta investițiile, inclusiv componentele PNRR legate de mediu, precum și prin creșterea capacității naționale de monitorizare, prevenire și reducere a poluării din surse agricole în spațiul rural al Administrației Naționale „Apele Române” (ANAR), Autorității Naționale Fitosanitare (ANF) și al Direcției Îmbunătățiri Funciare și Fond Funciar (DÎFFF) din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR);

2. schimbul de cunoștințe, conștientizarea și transferul de informații/inovare pentru fermierii participanți, prin înființarea unor ferme model, demonstrative, menite să promoveze cele mai bune practici agricole disponibile pentru prevenirea și reducerea poluării, prin înființarea rețelelor naționale de transfer de cunoștințe, precum și prin campanii de informare și conștientizare a publicului privind activitățile proiectului (inclusiv alte intervenții finanțate în cadrul componentelor de mediu ale PNRR); și

3. managementul proiectului.

MMAPI va fi desemnat agenție de implementare a proiectului și va realiza acest proiect prin actuala Unitate existentă în structura acestuia, respectiv prin Unitatea de Management al Proiectului „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți” (UMPCIPN). Această prevedere se regăsește la punctul 20 din Anexa la Acordul de împrumut, respectiv Unitatea de Management al Proiectului „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți” stabilită prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 498/09.02.2023.

Pentru a se asigura continuitatea și valorificarea experienței câștigate prin implementarea Proiectului CIPN, având în vedere că UMPCIPN dispune de personal calificat și de experiența necesară în ceea ce privește implementarea proiectelor finanțate de BIRD, până la finalizarea implementării actualului Proiect, personalul existent va realiza în paralel și activitățile de management și implementare a Proiectului „Prevenirea și Reducerea Poluării din Spațiul Rural”, denumit în continuare Proiectul „RAPID”, în conformitate cu Acordul de împrumut.

Activitățile de implementare în paralel a celor două proiecte este esențială, deoarece în documentele aferente procesului de negociere sunt stabilite o serie de activități aferente Proiectului „RAPID”, care trebuie inițiate și implementate până la sfârșitul perioadei de implementare a Proiectului CIPN, cum ar fi încheierea de protocoale de colaborare cu beneficiarii finali, lansarea unor proceduri de licitație pentru bunuri și servicii etc.

După finalizarea implementării Proiectului CIPN, UMPCIPN își modifică denumirea și devine Unitatea de Management al Proiectului „Prevenirea și Reducerea Poluării din Spațiul Rural” (UMPPRPSR), care preia bunurile mobile și imobile aflate în gestiune.

Aceasta va fi sprijinită în implementarea și monitorizarea proiectului de personal din aparatul propriu al ministerului, de consultanți și de personal desemnat din cadrul MADR, ANF și ANAR.

În acest sens, MMAPI va încheia protocoale de colaborare cu MADR, ANF și ANAR, stabilind rolurile și responsabilitățile MMAPI, ale entității relevante, precum și ale personalului desemnat al fiecărei entități din cadrul proiectului.

Actiunile achiziționate în cadrul proiectului se transferă, după recepția acestora, cu titlu gratuit, către beneficiarii activelor, aceștia având obligația ca, începând cu data transferului, să le utilizeze și să le asigure întreținerea atât pe perioada implementării proiectului, cât și după aceasta.

Din punct de vedere al termenilor și condițiilor financiare, împrumuturile acordate de BIRD sunt competitive și mai flexibile decât celelalte instrumente alternative de finanțare existente pe piața financiară internațională, contribuind la limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie publică la un cost avantajos.

Acestea reprezintă astfel o sursă de finanțare a deficitului bugetului de stat și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, avantajoasă în comparație cu alte instrumente de datorie publică de pe piața de capital.

Conform termenilor și condițiilor standard ale BIRD, maturitatea medie a unui împrumut poate ajunge până la 20 ani de la data contractării, iar în funcție de opțiunea aleasă, împrumutul poate fi bazat pe rata EURIBOR la 6 luni, plus o marjă variabilă, cotele indicative actuale fiind între 0,47%-1,37%, în funcție de perioada de rambursare.

Potrivit politicii sale de cost, Banca percepe un comision inițial în valoare de 0,25% aplicat la suma împrumutului, plătit la 60 de zile de la intrarea în efectivitate a Acordului de împrumut și anterior

efectuării primei trageri din împrumut, precum și un comision de angajament de 0,25% p.a. aplicat la suma netrasă din împrumut, plătit semianual și care se acumulează începând cu a 61-a zi de la data semnării.

Contractarea împrumutului se încadrează în obiectivele Strategiei de administrare a datoriei publice pentru perioada 2021-2023, prin care se urmărește continuarea parteneriatului cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de termenii și condițiile financiare avantajoase oferite de aceste instituții.

Pe perioada implementării proiectului, MMAP va asigura atât încadrarea în obiectivele și țintele prevăzute în strategia fiscal-bugetară elaborată anual, cât și respectarea cadrului general de programare bugetară.

Împrumutul propus se descrie mecanismului introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobată prin Legea nr. 109/2008, cu modificările și completările ulterioare, coroborată cu legislația secundară, fiind un împrumut pentru finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale, a cărei disponibilizare are la bază realizarea unor investiții sectoriale.

Potrivit acestui mecanism, cheltuielile echivalente sumelor împrumutului se asigură din sumele aprobate cu această destinație de la bugetul de stat în bugetul MMAP, în condițiile legii.

Pe toată durata de implementare a proiectului, pentru finanțarea activităților incluse în proiect, vor fi alocate anual sume de la bugetul de stat, în bugetul MMAP care va urmări conform legislației în materie, respectarea cadrului general privind elaborarea programării bugetare anuale și se angajează că va întreprinde toate măsurile necesare pentru cuprinderea în bugetele anuale a sumelor necesare implementării acestui proiect.

Tragerile din împrumut se vor efectua periodic de către Ministerul Finanțelor (MF) în baza cheltuielilor eligibile efectuate de MMAP, prin UMPCIPN, din alocațiile bugetare de la bugetul de stat repartizate în bugetul propriu, pentru recuperarea acestora din împrumut, iar BIRD va vira sumele disponibilizate în contul MF deschis la Banca Națională a României.

Sumele trase din împrumut și virate în contul de valută deschis pe numele MF la Banca Națională a României se utilizează pe măsura necesităților de finanțare a deficitului bugetului de stat și refinanțării datoriei publice guvernamentale, conform destinațiilor prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 109/2008, cu modificările și completările ulterioare.

Plata serviciului datoriei publice aferent împrumutului, respectiv rambursarea capitalului, achitarea dobânzilor, comisioanelor și a altor costuri aferente împrumutului, se asigură conform legislației în vigoare privind datoria publică, prin mecanismul aferent finanțărilor rambursabile contractate de Guvern, prin MF, în vederea finanțării deficitului bugetului de stat și refinanțării datoriei publice guvernamentale.

Conform prevederilor Acordului de împrumut, termenul de intrare în vigoare este de până la 180 de zile de la data semnării acestuia. Intrarea în vigoare a Acordului de împrumut, respectiv posibilitatea efectuării de trageri din împrumut, este condiționată de ratificarea acestuia conform legislației române.

Ca urmare, pentru a permite încadrarea în termenul agreat cu BIRD este necesară adoptarea prezentului proiect de lege în procedură de urgență.

2.4 Alte informații *)

Secțiunea a 3-a
Impactul socioeconomic **)

3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Nu se referă la acest subiect.

3.2 Impactul social

a) impactul asupra sănătății populației, siguranței alimentare și nutriției, precum și asupra sistemului de sănătate

Activitățile prevăzute în cadrul proiectului prin prezentul împrumut vor contribui la creșterea calității vieții, a sănătății populației, a siguranței alimentare și a nutriției, respectiv prin monitorizarea poluării din agricultură, precum și prin prevenirea și reducerea poluării din spațiul rural din România. De asemenea, prin sub-componenta aferentă transferului de cunoștințe se vor înființa grupuri de discuții ale fermierilor la nivel de comunități rurale, care vor contribui la coeziunea populației rurale.

b) impactul asupra educației și învățării pe tot parcursul vieții

Nu este cazul

3.3 Impact asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Nu se referă la acest subiect.

3.4 Impactul macroeconomic

Nu se referă la acest subiect.

3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Nu se referă la acest subiect.

3.4.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Nu se referă la acest subiect.

3.5 Impactul asupra mediului de afaceri

Nu se referă la acest subiect.

3.6 Impactul asupra mediului înconjurător

Nu se referă la acest subiect. Factorii implicați în realizarea proiectului vor respecta normele de protecție a mediului, precum și cele privind asigurarea sănătății și securității cetățenilor aplicabile și vor lua măsurile care se impun în acest scop, conform legislației în vigoare și prevederilor Acordului de împrumut.

3.7 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Nu se referă la acest subiect.

3.8 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Nu se referă la acest subiect.

3.9 Alte informații

Secțiunea a 4-a

**Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri.
***)**

Împrumutul contractat de la BIRD, în valoare de 60 milioane EUR, se rambursează integral la 15 aprilie 2035, într-o singură tranșă, conform graficului de rambursare stabilit în Acordul de împrumut.

Dobânda aferentă este formată din rata EURIBOR la șase luni, plus o marjă variabilă (respectiv marja variabilă a BIRD de la data semnării Acordului, de 0,97%). BIRD percepe un comision inițial de 0,25% aplicat la valoarea totală a împrumutului, plătit în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a Acordului, precum și un comision de angajament de 0,25% pe an aplicat la suma rămasă de tras din împrumut, plătit semianual, care se acumulează începând cu a 61-a zi de la data semnării.

Impactul financiar direct al împrumutului asupra cheltuielilor bugetului de stat este generat de plata serviciului datoriei publice (respectiv rate de principal, dobânzi și comisioane aferente împrumutului), acesta fiind în mod direct influențat de cheltuielile efectuate în cadrul Proiectului. Având în vedere un calendar estimativ al implementării și implicit al tragerilor în cadrul împrumutului, impactul estimativ asupra cheltuielilor bugetului de stat pentru perioada 2023 - 2027 este prezentat, după cum urmează:

-în mii lei (RON)						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
	2023	2024	2025	2026	2027	
4.1 Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. impozit pe profit						
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat						
i. contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (se va menționa natura acestora)						
4.2 Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
	+759,0	+2.416,44	+3098,0	+3.255,73	+3.391,82	3.079,8
a) buget de stat						
b) bugete locale:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (se va menționa natura acestora)	+759,0	+2.416,44	+3098,0	+3.255,73	+3.391,82	3.079,8

Serviciul datoriei publice						
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5 Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6 Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						

4.7 Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:

a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;

b) declarația conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară

4.8 Alte informații						
---------------------	--	--	--	--	--	--

Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

- 5.1 Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ**
Nu este cazul
- 5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice**
Nu este cazul
- 5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE).**
Nu este cazul
- 5.3.1 Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE**
Nu este cazul
- 5.3.2 Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE**
Nu este cazul
- 5.4 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene**
Nu este cazul
- 5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate**
Nu este cazul
- 5.6 Alte informații**

Secțiunea a 6 - a
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Inițierea actului normativ este rezultatul încheierii unui acord semnat cu o instituție financiară internațională, actul normativ ratificând Acordul de împrumut, potrivit prevederilor legislației române în vigoare. Au fost respectate dispozițiile Legii nr. 52/2003, republicată, privind transparența decizională.

6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

Nu este cazul.

6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

Nu este cazul.

6.5 Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ - este necesar avizul
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi

6.6 Alte informații

Secțiunea a 7-a
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1 Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

7.2 Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Au fost respectate dispozițiile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.

Totodată, Cadrul de Management Social și de Mediu și Planul de Implicare a Factorilor Interesați, în concordanță cu cerințele privind evaluarea de mediu, a fost elaborat și postat pe site-ul MMAP.

Secțiunea a 8-a
Măsuri de implementare

Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

8.1 Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

Punerea în aplicare a prezentului act normativ se asigură de către MF, în calitate de Împrumutat și de către MMAP.

Între acestea se va încheia un Acord Subsidiar prin care se vor stabili drepturile și obligațiile părților în implementarea proiectului și în aplicarea Acordului, astfel cum este menționat la Secțiunea a 2-a de mai sus.

8.2 Alte informații - nu este cazul

Având în vedere cele de mai sus și în conformitate cu prevederile alineatului (3) al articolului 76 din Constituția României, republicată, propunem adoptarea proiectului de Lege pentru ratificarea Acordului de împrumut (Proiect privind Prevenirea și Reducerea Poluării din Spațiul Rural în România) dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la București la 6 aprilie 2023, pe care îl supunem Președintelui României spre aprobare, pentru a fi supus Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art. 76 alin (3) din Constituția României, republicată.

Ministrul Finanțelor

Marcel-Ioan BOLOȘ

Ministrul Mediului, Apelor și Pădurilor

Mircea FECHET

Avizăm favorabil

Viceprim-ministru

Marian NEACȘU

Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Florin-Ionuț BARBU

Ministrul Afacerilor Externe

Luminița-Teodora ODOBESCU

Ministrul Justiției

Alina-Ștefania GHORGHIU